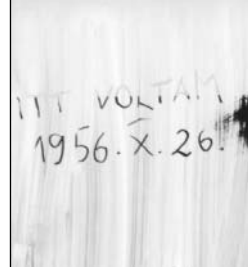

FERDINANDY GYÖRGY

Plakátkommandó

Marinának

1.

Ilyenkor, október végén, még egyszer ki szokott sütni a nap. Pára, avarillat. Az öregember kapaszkodik a Hegyalja-úton.

– Na, gyere! – mondja a kutyának.

Ez itt a nyolcas busz vonala. Hegyi járat. Az öregember minden megállóban pihen. A menetrendekre sokszorosított, fekete-fehér fényképet ragaszt.

– Huszonharmadika – mondja a kutyának – keddi napra esett. Akkor is így sütött a Hegyalja-úton a nap.

Akkor is. De ennek ma már ötven éve.

Minden megállónál át kell vágni az úton. Lefelé nem ugyanott állnak meg a buszok.

– Na, gyere! – mondja. Átvágnak. Az öreg tépi a szalagot, ragaszt.

A kislány a megállóban vár. Napközben ritkán járnak a nyolcasok.

– Itt vagy? – kérdezi. De kutya nincs sehol a közelben. Csak a fekete-fehér fénymásolat.

– Nem láttad véletlenül?

A lány forgatja a képet:

– Szép kutya! – mondja. – Öreg.

Míntha már látta volna.

– Adja ide! – kéri. – Na, adja már! Segítetek.

Mennek tovább, a Korompai út felé.

– Nincs jobb dolgod?

– Nincs – feleli a gyerek.

– Megszökött?

– Á, dehogy. Ahhoz, ahogy monddod, már túl öreg.

– Akkor?

Apró zsák van a hátán. Talán tízéves lehet.

– Szóval? – kérdezi.

Megállnak.

– Szóval, bent tartottak, érted?

– Egyedül hagyta?

– Kivel hagyta volna! – legyint az öreg.

Mennek tovább. Már a Lejtő út torkolatában, ott, ahol a fészület.

– Hogy hívják?

Mint minden kutyát: Buksinak.

– Buksi! Tényleg, milyen buksi feje van!

Ezek itt kertészetek voltak, akkor, ötven éve. Mind a két oldalon.

– Ide is!

A transzformátorház.

– Itt halt meg szegény – mondja az öreg.

Miről beszél?

– Látod a repesznyomokat?

Repesznyomok! Ragasztja a képeket.

– Na, mára elég.

Állnak a temetőfőkapuban. Az Érdi út felett most megy le a nap.

2.

– Hogyan találtál meg? – csodálkozik.

– Nem volt nehéz. A házszám ott van minden kép alatt.

A város zúg. Varjak, köd, vizes aszfalt.

– Lemehetnének a hatvanegyesig. Arrafelé nagyobb a forgalom.

Pontosan úgy, mint ötven éve. Október huszonnégy. A köd felerősíti a zajokat.

Nagy, barna kobak, szomorú szemek. A plakátkommandó útnak indul.

– Mindig megtalált – meséli az öreg. – Egyszer még a buszra is felszállt. Ment két megállót. Tudta, hogy merre megyek.

Autók nem jártak erre télen. Télen a Liga utcából szánkópálya lett.

– Kicsúsztunk – meséli – egészen a hatvanegyesig.

– A csomópontig?

– Nem volt itt semmiféle csomópont. A sínek mentén két hosszú, földszintes épület.

Az utcák nyílegyenesek. Szemben a nyolcas végállomása. Régen csak idáig jöttek a városi buszok.

– Vigyünk a Novotelhez is!

Miért ne. Visznek. Ezek a vadgesztenyefák még a régiiek.

Az öreg fullad:

– Ennél tovább – nyögi – ma már nem megyek.

– Ezzel mit csinálunk?

Hát igen. Talán még fent, az Érdi úton. Majdcsak elfogy. De utána mi lesz?

– Mondd csak! Te nem jársz iskolába?

Nem felel. Hideg a kezed!

– Régen lassabbak voltak a nyolcasok. Felforrta a víz a radiátorokban. Fent, a temetőnél, utána kellett tölteni a vizet.

Az Érdi út sarkánál leszállnak. Még a posta. Még a patika. Itt mindennap megfordulnak az emberek.

– Fázol? – kérdezi.

A vékony télikabátba beleeszi magát a hideg.

A Szürke Csacsiban levesillat. Barátságos konyhameleg. Kávét kérnek. Télen a kóla jéghideg.

– Gombold ki a kabátod! Rádmelegszik.

Kötött cicasapka. Nem akarja levenni.

– Nincsen hajam! – mondja. – Csúnya a fejem.

– Te vagy a legszebb lány a világon!

Felnéz, és azt mondja:

– Neked!

Ez itt a sírásók törzshelye. Szemben az istálló, meg a fészker. A szürke csacsi. Róla nevezték el ezt a helyet.

– Jé! – csodálkozik a gyerek.

Csacsit még sose látott. – Megeszi a bogáncsot is! – mondja az öreg. – A számárnál nincs igénytelenebb.

– Mesélj még!

– Mit meséljek?

Adnak a pincérnek is egy fénymásolatot. Mintha már látta volna ő is. Nagy, busa fej, laza, húsos ráncok a szem alatt.

– Na, gyere! – feladja a kabátot.

– Szép kezed van! – mondja a gyerek.

3.

– Van egy ilyen *kennel!* – Kint áll megint a kapuban.

– Micsoda?

Ma nem hall az öreg.

– *Kennel!* Lelenház.

– Nem sintértelep?

– Az Illatos úton.

– Gyerek! Tudod te, hogy az Illatos út merre van?

Nem tudja.

– Ott, ahol a Vegyiművek meg a Lámpagyár. Na, bejössz?

A fénymásolatok!

– Mit csinálsz velük?

Mit! Kidobom.

– Elmehetnének! – A lány makacs. – Örökbe fogadhatnál egy másikat!

– Én?!

– Nem kell. Soha többé! Minek?

– Nem éreznéd olyan egyedül magad.

Örökbefogadni! Szédül. Huszonötödike, csütörtök. Szürke, téli nap.

– Mit morogsz?

– Semmit.

– Úgy, mint ötven éve! – kuncog a lány.

– Na, gyere! – mondja. – Te kis kopasz!

Megérinti az arcát. Tudja, hogy ennél többet nem lehet.

– Hová megyünk?

– A Jánosba. Innen a Jánosba járnak az öregek.

– Kapaszkodj belém!

Lassan lépegetnek. Nehezen.

– Holnap, az Illatos út. Megígéred?

Illatosút, pont-hu. Lelenc. A kislány megy tovább. Megígérte. Nem szabad megszegni az ígéreteket.

A telep hosszú udvar. Kétoldalt ketrecek. Akiket idezárnak, nem ugatnak. Esznek, alszanak. A rácshoz támasztják a fejüket.

ITT VOLTAM
1956. X. 26!

Először a betegek mennek el. Az öregek. A csúnyácskák nem kellenek senkinek.
– Buksi!
A farkak verdesik a betonfalakat. A sarokban vinnyogva sír egy nagy, szalmasárga öreg.
Valamikor szerették őket is. Buksi? Nem hozta magával a képeket.
– Nos? – kérdezik tőle. – Megtalálta?
Hogyan mondja meg, hogy nem ismeri, akit keres!
– Amíg csak lehet, tartjuk őket. De a lehetőségeink végesek.
Ez lenne az? Ez a szalmasárga? Mintha, olyan. És a hegyvidékről érkezett. Széles kobakját a vasrácsához szorítja. A szeme alatt laza ráncok. Nézi a gyereket.
A kislány hátán apró, narancsszínű zsák. Áll a buszmegállóban. Napközben ritkán járnak a nyolcasok.
Ötven éve? A kertekben virágoznak a mandulafák. De nincs már több plakátkommandó a hegyen.

Tolnay Imre munkája